

KULMÂKIVI

SUOMEN TEOLOGISEN INSTITUUTIN TIEDOTUSLEHTI
KULMAKIVENÄ ON ITSE KRISTUS JEESUS (EF 2:20)

2/2019

JUMALA PYYSI ANTEEKSI?

|TOTISESTI NOUSI!

MIKSI JEESUKSEN TÄYTYI KUOLLA?

Jumala pyysi anteeksi?

Kuulin puheen, jossa Jeesuksen ristin kerrottiin olevan Jumalan anteeksipyyntö. Jumala pyysi anteeksi ihmisiltä. Hän on luonut maailman, jossa on ja koetaan paljon pahaa, monet kärsivät eikä hän kykene estämään sitä. Mutta hän kärsi ja koki samaa, mitä monet ihmiset, ja vielä pahempaa, hän suostui kärsijäksi – koska ei voi lopettaa kärsimystä – ja näin hän pyysi anteeksi kärsiviltä ihmisiltä.

Raamattu ei anna Jeesuksen ristille tätä merkitystä. Mutta tämän se antaa: Jokainen ihminen on syntinen, synti asuu meissä ja siksi teemme, sanomme ja ajattelemme, mikä on vastoin Jumalan hyvää tahtoa. Siksi olemme ansainneet tuomion, kadotuksen. Yhteys Jumalaan, joka on pyhä ja sanoo vihaavansa syntiä, on poikki, koska synti erottaa meidät hänestä. Jeesus – ja Jumala itse hänessä – otti kannettavakseen, kuin omakseen, ihmisten synnit ja kärsi rangaistuksen, jonka me olemme ansainneet. Jumala antoi ja antaa meille anteeksi. Hänen Poikansa, siis hän itse omassa Pojassaan, oli uhri, jonka takia hän antoi ja antaa anteeksi ja me kelpaamme hänelle ja voimme olla lähellä häntä, hänen yhteydessään.

Paavali kirjoittaa: ”Jumala itse teki Kristuksessa sovinnon maailman kanssa eikä lukenut ihmisille viaksi heidän rikkomuksiaan... Kristukseen, joka oli puhdas synnistä, Jumala siirsi kaikki meidän syntimme, jotta me hänessä saisimme Jumalan vanhurskauden.” (2 Kor 5:19 ja 21).

Miksi alussa kerrottu selitys on keksitty, tai miksi keksitään muita samankaltaisia? Ehkä siksi että Jeesuksen risti siinä merkityksessä, jonka Raamattu antaa sille, tuntuu kummalliselta, sopimatonta tai loukkaavalta. Se ei vastaa käsitystä, joka voi olla Jumalasta tai meistä ihmisistä. On unohdettu tai ei haluta ajatella, että Jumala on pyhä ja hänen pyhytensä vaatii synnille rangaistuksen. Tai ei uskota, että ihminen on paha ja vastuussa Jumalalle. Tai halutaan puhutella häntä, joka kärsii, ja ajatellaan, että Jeesuksen risti näin selitettynä koskettaa häntä, mutta ei puhe rististä, joka sovitti ihmisten synnit.

Meidän ei pitäisi ryhtyä Raamattua viisaammiksi. Ei tulisi keksiä selityksiä, jotka eivät ole yhtä sen kanssa, mitä Raamattu kertoo. Jumala ei sitoudu niihin eikä luo ja vahvista niillä yhteyttä häneen.

Mutta evankeliumiin, jonka ydin on meidän syntiemme sovituksen ristiinnaulittu Jumalan Poika, hän sitoutuu. Se on hänen sanansa, jossa hän tulee luoksemme, koskettaa ja jakaa, mitä risti sai aikaan. Tällä evankeliumilla hän antaa uskoa hyvään Vapahtajaan ja vahvistaa sitä. Tämä evankeliumi puhuttelee ja lohduttaa parhaiten – silloinkin kun ei näytä siltä. Tälle evankeliumille meidän tulee olla uskollisia.

JARI RANKINEN
4.4.2019

STI:n toiminnasta vuonna 2018

STI:n hallitus hyväksyi toimintakertomuksen vuodelta 2018 esitettäväksi kevätkokoukselle. Tässä muutama poiminta toimintakertomuksesta:

*Toimitilassaan STI järjesti 47 luentosarjaa, kurssia tai yksittäistä keskustelua ja väitelyä (30 vuonna 2017). Näissä eri osallistujia oli 762 (460 vuonna 2017) (luentosarjoihin, kurseihin ja keskusteluihin osallistuneet eri osallistujat laskettu yhteen). Melkein kaikki luennot ja keskustelut videoitiin. Yhdellä videolla oli enimmillään katselukertoja 1.593 ja vähimmillään 49.

*Kevään ja syksyn aikana STI:n opetukseen STI:n toimitilassa osallistui 28 ensimmäisen vuoden (vuonna 2017 21) ja 25 toisen vuoden (vuonna 2017 12) teologian opiskelijaa Helsingin yliopistosta.

*Toukokuussa järjestettiin teologian opiskelijoille ja teologeille kahden viikon mittainen kurssi Aiotko työhön STI:n jäsenjärjestöön? Kurssilla opettajina olivat monet STI:n jäsenjärjestöjen johtavat työntekijät. Kurssilaisia oli 13 ja kurssista saatiin hyvä palaute.

*Kurssi STI:n jäsenjärjestöjen työntekijöille järjestettiin Kansanlähetysoipistossa Ryttylässä helmikuussa. Kurssi nimi oli Paremmaksi Raamatun opettajaksi ja sillä opiskeltiin Raamatun tulkintaa ja opettamista. Kurssilaisia oli 26.

*Hartaushetki ja päiväkahvi oli STI:n toimitilassa arkisin päivittäin. Yleensä hartautteen ja päiväkahviin osallistui 10-20 opiskelijaa ja STI:n työn ystävää. Kerran kuukaudessa saatiin kuukauden vieras. Nämä keskustelut ovat olleet varsin suosittuja.

Poiminnat toimintakertomuksesta jatkuvat seuraavassa Kulmakivessä.

STI:n taloudesta

STI on vähän yli 30-vuotias ja selviytynyt laskuista ja muista kuluista vuodesta toiseen. Omaisuutta ei ole kertynyt, mutta on saatu, mitä on tarvittu. Siitä kiitos Hänelle, joka on pitänyt huolta.

Viime vuoden tilinpäätös valmistui muutama viikko sitten ja kertoo vuoden 2018 olleen 4.647 euroa alijäämäinen. Tästä selviydytään, mutta useita tappiollisia vuosia STI:llä ei voi olla, koska myytävää omaisuutta ei juurikaan ole.

Te, jotka tuette STI:tä taloudellisesti, olette STI:lle välttämättömiä. Ilman teitä STI ei olisi voinut eikä voi toimia. Kiitos teille. Olethan edelleen STI:n tukija, ja STI voi jatkaa tärkeää työtään. Jos et ole tukenut STI:tä taloudellisesti, voisitko tukea jatkossa?

Tuen voi maksaa näillä tiedoilla: *Saaja Suomen teologinen instituutti *Tili: FI74 8000 1100 5642 45 (Danske Bank) tai FI66 1555 3000 1169 14 (Nordea) *Henkilökohtainen viitenumero tai viesti ”Lahjoitus STI:lle”.

Totisesti nousi!

Pekka Simojoen tuttua kappaletta vähän mukaillen ”on yksi oppi ylitse muiden, yksi oppi muuttumaton. Yksi oppi ylitse muiden, vain yksi oppi toivomme on.” Ja se oppi, uskonkappale, asia, fakta tai miksi sitä tahdotaankin nimittää, on ylösnousemus.

Joku voi toki kysyä, että entä neitsestä-syntyminen, sovitus, lunastus, Jeesuksen jumaluus tai jokin muu. Miksi juuri ylösnousemus?

Yksinkertaisesti, koska siinä kiteytyvät kaikki. Jeesuksen olemus, toiminta ja tehtävä huipentuvat Golgatan keskimmäiselle ristille ja kolmannen aamun ihmeseen. Eikä tässä toki tarvitse uskoa vain minua, vaan asiaa voi kysyä myös Paavalilta, joka kirjoittaa korinttilaisille näin: ”Ellei kuolleita herätetä, ei Kristustakaan ole herätetty. Mutta ellei Kristusta ole herätetty, teidän uskonne on pohjaa vailla ja te olette yhä syntyenne vallassa. Ja silloin nekin, jotka ovat nukkuneet pois Kristukseen uskoen, ovat joutuneet perikatoon. Jos olemme panneet toivomme Kristukseen vain tämän elämän ajaksi, olemme sääliä kaikista ihmisistä.” (1.Kor. 15:16-19)

Siis Paavalin sanoin: Jos ylösnousemus ei ole totta, niin me olemme hu-

JOS YLÖSNOUSEMUS EI OLE TOTTA, ME OLEMME HUKASSA.

kassa ja sääliä kaikista ihmisistä, koska olemme panneet uskomme ja toivomme valheeseen ja koska silloin Jumala ei olisi hyväksynyt Poikansa ristintyötä.

SINETTI, KRUUNU JA HUIPENTUMA

Ylösnousemuksen mullistava todellisuus avautui itselleni kunnolla vasta joitakin vuosia sitten, kun opetin ensimmäistä kertaa perusteellisemmin messiasennustuksista ja Jeesuksen työstä. Huomasin Vanhaa testamenttia tutkiessani, että valtaosa messiasennustuksista liittyi jollain tavalla kahteen tapahtumaan: Jeesuksen syntymään ja Jeesuksen kuolemaan ja näistäkin enemmistö jälkimmäiseen.

Ja niinhän se on loogistakin. Jumalan Poika syntyi ihmiseksi. Sitä, lihaksitulon ihmettä, sietääkin korostaa ja ihmetellä, mutta vielä suurempi ihme on, että

ihmiseksi syntynyt Poika tulikin kärsimään ja kuolemaan täyttääkseen tehtävänsä ja että tehtävän sinetti, kruunu ja huipentuma olivat siinä, että hän nousi kuolleista. Siinä Isä otti vastaan Poikansa uhrin. Siinä synty, kuolema ja Saatana saivat lopullisen kuoliniskunsa. Siinä, ylösnousemuksessa, sovitus, lunastus, vanhurskautus ja kaikki muut taivaan aarteet annettiin meidän osaksemme.

Siksi Paavalin opetus onkin niin lohdullinen. Hän ei jätä lukijaansa epätoivon valtaan vaan toteaa yksioikoisesti: ”Mutta nyt Kristus on herätetty kuolleista, esikoisena niiden joukosta, jotka ovat kuolleet.” (1.Kor. 15:20)

YLÖSNOUSSEEN KOHTAAMINEN MUUTTI ELÄMÄN

Paavalille tässä asiassa ei ollut mitään epäselvää. Kristus oli ylösnoussut ja sen myötä me, hänen seuraajansa, tulemmme nousemaan.

Mutta miten hän saattoi olla noin varma? Varsinkin siitä syystä, että hän oli itse kokenut asian. Apostolien tekoihin talletettu kuvaus Damaskoksen tien tapahtumista on kaiken avain. Kristinuskon vainoaja, kiivas juutalainen fariseus ja Jumalan pyhän lain hurskas puolustaja kohtasi ylösnoussseen Kristuksen ja loppu on sitten historiaa. Ylösnousemuksen todisteena mainitaan usein opetuslasten muutos helluntaina: nämä pelokkaat, Jerusalemin talon ylähuoneessa piileskelevät miehet saivat uuden rohkeuden ja lähtivät kadulle julistamaan. Se on kiistatta hyvä todiste, mutta ajattelen, että Paavalin muutos on ihan yhtä tärkeä.

Hän ei ollut pelokas vaan vihainen, mutta ylösnoussseen kohtaaminen muutti hänen elämänsä suunnan peruuttamattomasti, ja kristinuskko levisi kulovalkean lailla.

JUMALALLINEN EPÄLOGISUUS

Olen usein pysähtynyt myös sen äärelle, miten uskomattomalta tämä kaikki järjellä ajatellen tuntuu. Sitä on tämä jumalallinen epäloogisuus: Naiset – joita ei hyväksytty todistajiksi – olivatkin ylösnousemuksen ensimmäisiä todistajia ja opetuslapset osoittautuivat aroiksi ja pelokkaiksi. Jumala itse syntyi rajalliseen ihmisruumiiseen ja kärsimys toi ilon, tappio voiton ja kuolema uuden, ylösnoussseen elämän. Tässä kaikessa vain on jotain järjelle käsittämätöntä, Paavalin sanoin hulluutta. Ja juuri siinä hulluudessa on jumalaisuus, teho ja voima. Voima, joka ei perustu ihmisviisauteen tai loogisuuteen, vaan yksinomaan ja ainoastaan ylösnousseseen Kristukseen.

TEKSTI JA KUVA: TIMO LIIRI

Kirjoittaja on teologian maisteri ja Suomen Raamattuopiston nuorisopastori

JUURI SIINÄ HULLUUDESSA
ON JUMALISUUS, TEHO JA
VOIMA.

Yhteys ristiinnaulittuun Kristukseen

Sielun Veljet lauloivat: ”Kaikki tahoo elää, säkenöivästä voimasta, säkenöivästä voimasta.” Moni Paavalia elämäntyönään tutkinut kuvaa yhteyden Kristukseen elävöittäväksi hengelliseksi energiaksi eli säkenöiväksi voimaksi. Pohjimmiltaan Kristus-yhteys on kuitenkin toisenlaista.

RISTINMUOTOINEN RAKKAUS

Paavalin teologiaa Kristus-yhteydestä tutkitaan yleensä sillä perusajatuksella, että Kristus on ylösnoussut. Tästä ajatuksesta poiketen Paavali pystyi väittämään, että hän halusi unohtaa kaiken paitsi ristiinnaulitun Kristuksen (1 Kor 2:2). Toisaalta hän väitti julistaneensa niin, että Kristus oli kuvattuna galatalaisten silmien eteen ristiinnaulittuna (Gal 3:1). Tälle korostukselle on mahdollista löytää sisältö, jota ei löytyisi korostamalla Kristuksen ylösnousemusta.

Yhden olennaisen merkityksen ristiinnaulitulle Kristukselle voi löytää Roomalaiskirjeen luvusta 5, jossa Paavali korostaa edellisten esimerkkien tapaan ristiä. Ihminen heikkona, syntisenä ja Jumalan vihollisena on Kristuksen ristin vaikutuspiirissä ja Jumalan

rakkauden kohteena (Room 5:6, 8, 10). Kreikan kielessä näissä jakeissa aikamuotona on preesens eikä imperfekti, kuten on käännoöksissä. Jumala on siis rakastanut ja rakastaa syntiinlangennutta ihmistä ristinmuotoisella rakkaudella.

KRISTUS ELÄÄ TUOMITUSSA IHMISESSÄ

Hyvä lähestymistapa on myös tutkia Kristus-yhteyttä siitä lähtökohdasta käsin, minkälaiseksi ihminen kuvataan. Paavali kuvaa itseään ristiinnaulituksi Kristuksen kanssa (Gal 2:19–20 ja Fil 3:10). Hän ei sano, että hän olisi vain kerran ristiinnaulittu, vaan tämä yhteys Kristuksen ristiinnaulitsemiseen jatkuu edelleen.

Rooman valtakunnassa suurrikolliset ja kapinalliset ristiinnaulittiin. Paavali vainotessaan kristittyjä oli Jumalan seurakunnan vihollinen (Gal 1:13, 23). Taivaallisen valtakun-

PAAVALI HALUSI UNOHTAA
KAIKEN PAITSI RISTIINNAULIT-
TUN KRISTUKSEN.

nan vihollisena Paavali ansaitsi ristinkuoleman. Siksi hän kuvaa itsensä hengellisesti kuolleeksi lain kauttajaristiinnaulituksi (Gal 2:19–20).

Siinä olotilassa Kristus kohtaa hänet. Ristiinnaulittuna Kristus on tullut lähelle tuomittua Paavalia – kirotuksi Paavalin kanssa ja samalla lunastaen hänet (Gal 3:13). Kristus persoonana, eikä niinkään säkenöivänä voimana, on ollut valmis kohtaamaan ihmiskunnan tuomittuna ja lunastamaan sen. Tämä sama Kristuksen asenne kohdata ihmiskunta jatkuu edelleen – hänen ylösnoustuaankin.

Tässä olotilassa, ristillä, Paavali sanoo Kristuksen elävän hänessä. Tämä Kristus, joka elää hänessä, on ristiinnaulittu Paavalin puolesta ja rakastaa häntä (Gal 2:20). Tämä elävä Kristus myös elävöittää ihmistä ja synnyttää hänessä uutta.

KRISTUKSEN YLÖSNOUSEMUS LUO UUTTA

Roomalaiskirjeen luku 6 puhuu siitä, kuinka Kristuksen kuolema ja ylösnousemus synnyttää uuden kuolaisuuden kristityssä (Room 6:3–8). Tätä yhteyttä Kristuksen kuolemaan ja ylösnousemukseen pidetään Kristus-yhteyden peruspilarina ja se on teorioiden mukaan 1) vain alkuvaihe, jonka jälkeen ihmiset elävät täydellisinä ylösnousemuksen voimasta tai 2) toistuva kuoleminen ja ylösnouseminen, joka synnyttää ihmisessä yhä enenevää kyvykkyyttä.

Jälkimmäisen puolesta pu-

JUMALA ON RAKASTANUT JA RAKASTAA SYNTIINLANGENNUTTA IHMIÄ RISTINMUOTOISELLA RAKKAUDEL- LA.

huvat ne paikat, joissa puhutaan kah-tiajakautuneesta persoonasta (Room 7:14–23, 8:23 ja Gal 2:19–20). Kahtiajakautuneen persoonan sisäisen risti-riidan takia uudestisyntynekin kristit-ty tarvitsee ristinmuotoista rakkautta (Room 8:31–39 ja Gal 2:20). Tämä ristinmuotoinen rakkaus puuttuu ensim-mäisestä teoriasta.

KRISTITYN UUSI RISTINMUOTOINEN ASENNE

Kristuksen asenne meitä kohtaan on edelleen sama kuin hänellä oli ristillä. Paavali kehottaa Kristus-yhteydessä eläviä omaksumaan saman asenteen, joka Kristuksella oli meitä kohtaan (Fil 2:5–8). Sen asenteen saaneet suhtautuvat kärsivällisesti ja rakastavas-ti muihin ihmisiin, kuten Kristuskin suhtautuu meihin (Kol 3:12–15). Siten koko kristityn elämä on riippuvaista Jumalan ristinmuotoisesta rakkau-desta. Se ei ole pohjimmiltaan säke-nöivää energiaa, vaan ristinmuotois-ta rakkautta minua itseäni kohtaan. Samalla se on yhä enenevää ristin-muotoista rakkautta muita kohtaan.

TEKSTI: PEKKA JAUHIAINEN

KUVA: TIITA JAUHIAINEN

Miksi Jeesuksen täytyi kuolla?

Englannissa marxilainen kirjallisuudentutkija ja ateisti Terry Eagleton nousi taannoin kärkevällä tavalla Jeesuksen ristinkuolemaa ja Uuden testamentin sovituspoppia vastaan. Hän provosoi julkista keskustelua toteamalla, että Jeesuksen kuolema ei ollut niin paha asia kuin on kuviteltu. Teloitushan kesti vain noin kolme tuntia. Moni joutuu kärsimään vainoa ja kidutusta paljon pidemmän ajan.

Eagletonin tarkoituksena oli tietenkin saada Englannin kirkko takajaloilleen pääsiäisen alla, ja näin tapahtuikin. Jopa piispat vastasivat hänelle lehtikirjoituksissa. Vastaavia kiistoja on nähty pääsiäisen alla Suomessakin.

Mikäli Jeesuksen kuolemaa tarkastellaan vain ihmisen kuolemana, sen merkitys suhteellistuu. Jeesusta pidetään ainoastaan kärsivänä ihmisenä. Olennaista tuossa ajattelussa on tietenkin sisäänkirjoitettu väite siitä, että Jeesus ei kuollut ristillä Jumalan Poikana. Teologinen näkemys puuttuu kuvas-

IHMISEN POJAN TEHTÄVÄNÄ ONKIN ANTAUTUA KÄRSIMYKSEEN VANHURSKAUDEN TUOTTAMISEKSI.

ta kokonaan. Synti tai sovitus eivät ole Eagletonille minkään arvoisia. Sijaisuhrin merkitystä hän ei voisi kuvitellakaan. Mutta samoin ajattelevat ikävä kyllä myös monet teologit tänä päivänä.

EVANKELIUMIEN SUURI SANOMA

Juutalaisesta näkökulmasta ajatus Messiaan kuolemasta ei ole helppo. Tuon ajan käsitysten mukaan Ihmisen Pojan olisi taivaallisena hahmona pitänyt olla sekä enkelien että ihmisten palvelema suuri taivaallinen sotapäällikkö. Vapah-tajan kuolema on siten aina ollut kuuli-joille vaikea.

Raamatussa Jeesus luo opetuksellaan jyrkän vastakohtan tuollaiseen käsitykseen. Hän väittää, että Ihmisen Pojan tehtävänä onkin itse asiassa antautua kärsimykseen vanhurskauden tuottamiseksi.

Markuksen evankeliumin lukijoille asia on aina selvä. Jeesus sanoo Ihmisen Pojan kuolevan sovintouhrina kansan puolesta. ”Ei Ihmisen Poikakaan tullut palveltavaksi, vaan palvelemaan ja antamaan henkensä lunnaiksi kaikkien puolesta.” (10:45).

Mutta miksi kärsimyksen piti tulla? Jeesus tiesi ahdistuksen ajan koittaneen. Hänen sukulaisensa ja saarnaajastävänsä Johannes Kastaja oli jo otettu kiinni ja surmattu. Siksi Jeesuksella ei ollut turhia toiveita siitä, että asiat voisivat mennä eteenpäin helposti. Hän puhui Johanneksesta Eliana, joka astui esiin viimeisen ahdistuksen aikana. ”Mutta miksi sitten on kirjoitettu, että Ihmisen Poika joutuu paljon kärsi-

mään ja kokemaan halveksuntaa? Kuulkaa, mitä sanon: Elia on jo tullut! Ihmiset vain tekivät hänelle, mitä tahtoivat, niin kuin hänestä on kirjoitettu.” (Mark. 9:11-13)

Jeesus tiesi, että lopun aikojen koittaessa Elia ei tule yksinkertaisesti tuomaan Israelille rauhaa. Muiden kansojen tapaan Israel elää synnin vallassa. Israel surmaa yhä profeettansa. Vihan aika jatkuu ja myös Ihmisen Poika joutuu kärsimään. Pelastuksen aikakausi tulee tähän maailmaan vain tämän kärsimyksen kautta.

RISTIN TEOLOGIAA

Tätä on ristin teologia. Paavalin mukaan risti tarkoittaa yksinkertaisesti sitä, että Jumala itse ottaa kantaakseen synnistä tulevan rangaistuksen. Kun Jeesus kuolee ristillä, Jumala kuolee. Jumalan Poika tuomitaan kadotukseen ja eroon Isästä. Näin Poika hankkii sovituksen ja uuden lapseuden jokaiselle, joka tämän sanoman kautta tulee sovitetuksi Jumalan kanssa.

Ristin teologian mukaan Jumala tunnustetaan oikein vain silloin, kun ymmärretään hänen osoittavan rakkautensa syntiselle alennuksen, ristin ja kuoleman kautta. Silloin osoittautuu, että Jumala rakastaa pahaa ja epäluotettavaa ihmistä.

“Kunnian teologi sanoo pahaa hyväksi ja hyvää pahaksi, ristin teologi sanoo, miten asia on. Tämä käy ilmi siitä, että kun kunnian teologi ei tunne Kristusta, hän ei tunne kärsimyksiin kätkeyttä Jumalaa. Siksi hän pitää toimintaa ja tekoja parempina kuin kärsimystä ja vaikuttamisen kohteena olemista (passio); kunniaa parempina kuin ristiä; voimaa parempina kuin heikkoutta; viisautta parempina kuin tyhmyyttä ja yleisesti hyvää parempina kuin pahaa.” (Luther, Heidelbergin teesit)

Luther muistuttaa myös: ”Synnitet ovat kauniita, koska heitä rakastetaan; heitä ei rakasteta sen tähden, että he ovat kauniita.”

TEKSTI: TIMO ESKOLA

KUVA: [HTTPS://PIXABAY.COM](https://pixabay.com)

SYNTISET OVAT KAUNIITA,
KOSKA HEITÄ RAKASTE-
TAAN

REFORMAATIO - MITÄ TAPAHTUI, MIKÄ MUUTTUI?

Emeritusprofessori Kaarlo Arffman luennoi maaliskuussa STI:ssä reformaatiosta: mitä uskonpuhdistuksessa tapahtui, mitä opetettiin ja mikä muuttui? Hän haastoi myös miettimään, olemmeko enää luterilaisia.

Reformaatio on Arffmanin mukaan toisaalta helppo aihe, koska kaikki tietävät ainakin jokin verran, mitä tapahtui ja milloin. Toisaalta siihen liittyy myös paljon perättömiä käsityksiä. Esimerkiksi Martti Lutherin suuhun on myöhemmin päätyneet monia lausahduksia, joita uskonpuhdistaja ei sanonut, kuten: ”Jos tietäisin, että maailmanloppu tulee huomenna, istuttaisin tänään omenapuun.”

MAALLINEN VALTA JOHTI KIRKKOJA

Uskonkäsityksen kriisin lisäksi Arffman nosti esille kaksi tärkeää syytä reformaatioon. Ensimmäinen oli kirkon sitoutuminen maalliseen valtaan. Kyse ei ollut vain siitä, että kirkko ja maalliset hallitsijat olisivat toimineet tiiviissä yhteistyössä, vaan uskonnollinen valta ja poliittinen valta menivät monin tavoin päällekkäin. Paavi ja monet Saksan piispoista toimivat myös oman alueensa maallisina ruh-

tinaina. Kuninkaan tai muun maallisen johtajan rooli taas nähtiin poliittisen johtajuuden lisäksi myös uskonnollisena.

Kytösten seurauksena maallinen valta käytännössä johti katolista kirkkoa. Tärkeimpiin virkoihin valittiin ylimyssukujen poikia. Kun yliopistojärjestelmä kehittyi, syntyi jännitettä yliopistoissa koulutettujen teologien ja kirkon johdon välille. Reformaatioissa yliopistojen kouluttamat nuoret teologit nousivat kirkon johtoon aatelissukujen tilalle.

RATKAISU PELASTI LUTERILAISUUDEN

Toinen Arffmanin esiin nostama syy reformaatioon oli se, että Eurooppa oli erilaisten uusien ajatusten mullistuksessa. Kun katolinen kirkko ei kyennyt vastaamaan uusiin ajatuksiin, tilanne purkautui voimakkaalla tavalla reformaation yhteydessä.

Arffman kertoi, että yksi uskonpuhdistuksen merkittävimmistä

UUDISTUKSIA TOIVONEET
PETTYIVÄT LUTHERIIN.

vaiheista oli talonpoikaiskapinan jälkeinen tilanne. Kiihkeän ja voimakkaasti laajenevan evankelisen liikkeen tie oli päätynyt talonpoikaiskapinaan. Uudistuksia toivoneet pettyivät Lutheriin, kun tämä ei asettunut heidän asiansa taakse. Seurakuntaelämä oli kaaoksessa, ja syy tapahtuneeseen näytti tietysti olleen Lutherin aloittamanousuvanhaajärjestystävastaan.

Tässä tilanteessa osa Saksan ruhtinaista asettui Lutherin ajatusten taakse ja he ryhtyivät johtamaan alueidensa kirkkoja. Sen lisäksi, että tämä ratkaisu pelasti koko luterilaisuuden olemassaolon, se vaikutti merkittävästi myös siihen, millaiseksi luterilaisuus muotoutui.

YKSIN ARMOSTA, KAIKKI ARVIOITAVA RAAMATULLA

Uskonpuhdistuksen pääperiaatteet ovat kaikille tuttuja: pelastus tapahtuu yksin armosta, Kristuksen tähden, uskon kautta ja kaikki opetus on arvioitava Raamatulla.

Arffmanin mukaan oppikiistan ytimessä ei kuitenkaan ollut vanhurskauttaminen, vaan ennemmin pyhitys. Tästä kertoo se, että katolisen kirkon parannuksen sakramenttiin kuuluu hyvitystekojen tekeminen, kun taas luterilainen rippi päättyy synninpäästöön. Luterilaisuudessa keskiaikaisen kirkon kuva kristinuskosta pyhiinvaelluksena vaihtui kuvaan syntisestä ihmisestä Kristuksen ristin juurella.

Lutherin radikaali väite Raamatun selvydestä ja tulkinnan tarpeettomuudesta oli Arffmanin mukaan tehokas ase reformaation alkuaikoina, mutta myöhemmin Lutherin argumen-

SE, MIKÄ ON OLLUT KIRKOS- SA VOIMASSA AINA JA KAIKKIALLA, EI VOI OLLA RAAMATUN VÄÄRÄÄ TULKINTAA.

taatioissa nousivat myös uudet painotukset: Raamattu on asetettava kirkon historian yhteyteen. Se, mikä on ollut kirkossa voimassa aina ja kaikkialla, ei voi olla Raamatun väärää tulkintaa.

ONKO ENÄÄ ALKUPERÄISTÄ?

Arffmanin teesi oli, että alkuperäistä luterilaisuutta ei enää ole. Modernin maailman myötä ajattelutavat ja kysymyksenasettelu ovat varsin toisenlaisia kuin 1500-luvun Euroopassa. Maailmanlopun odotuksen tilalle on tullut optimistisempi suhtautuminen tulevaisuuteen. Näkökulma on muuttunut yksilökeskeiseksi myös kirkossa. Kirkko ja maallinen valta ovat ajautuneet erilleen.

Arffman esittikin luennossaan useita kysymyksiä, joihin pitäisi luterilaisissa kirkossa etsiä ratkaisuja: Millä tavalla logiikkaa ja traditiota käytetään Raamatun tulkinnassa? Mihin perustuu kirkolliskokouksen auktoriteetti? Mitä luterilaisuuden kannalta merkitsevät uudet tekstilöydöt kirkon alkua ajoilta? Miten luterilaisen kirkon toimintaa pitäisi muuttaa tilanteessa, jossa maallisen vallan ja kirkon väliset kytkökset puretaan?

Luentosalista sai poistua viisaampana, mutta uusien kysymysten kanssa.

TEKSTI: HANNES IHALAINEN

KUVA: JARI RANKINEN

VALMENNUSKURSSI TEOLOGISEEN

Tiedätkö jonkun, joka pyrkii tänä keväänä opiskelemaan teologiaa?

STI:ssä on valmennuskurssi teologiaa yliopistossa opiskelemaan pyrkiville **ma 6. - to 9.5.2019**. Kurssi antaa hyvät valmiudet valintakokeeseen. Vuonna 2018 STI:n valmennuskurssille osallistuneista opiskelupaikan sai 70 %, vuonna 2017 melkein 90 %.

Kurssilla opiskellaan vaihtoehtoisesti joko Helsingin yliopiston teologisen tiedekunnan ennakkomateriaalia tai Itä-Suomen yliopiston teologian osaston läntisen teologian koulutusohjelman ennakkomateriaalia. Opettajina ovat dos. Timo Eskola, TM, pastori Jari Rankinen, TM Soili Haverinen, TK Esa Yli-Vainio ja teologian opiskelija Karoliina Rauhio-Pokka.

Kurssin hinta on 160 euroa. Hintaan sisältyvät opetus ja päiväkahvit. Ilmoittaudu Suomen teologiseen instituuttiin: puh. (09) 6689 550 tai kirsi.kuru@sti.fi. Ilmoittautuminen viimeistään pe 26.4.

Opetus on STI:n tiloissa Helsingissä, Kaisaniemenkatu 13 A 4. krs.

JARI RANKISEN MATKAT:

***To 25.4. klo 18** Opiskelijailta, Yliopiston Taivaankansi-kappeli, Tampere

***Pe 3. ja la 4.5.** Sisälle Sanaan -kurssi, Suomen Raamattuopisto, Kauniainen

***Ke 8.5.** klo 18.30 Opiskelijailta, Luther-kirkko, Helsinki

***Su 12.5.** klo 16 Messu, Väinölän kirkko, Pori

***Su 19.5.** klo 11 Messu, Karkun evankelinen opisto, Sastamala

***Su 26.5.** klo 15 Messu, Luther-talo, Vaasa

***Su 9.6.** klo 11 Messu, Pyhän Sydämen kappeli, klo 16 Messu, Luther-kirkko, Helsinki

TIMO ESKOLAN MATKAT:

***17.4.** Raamattuperiodi, Kansanlähetysoopisto, Ryttylä

***26.4.** Apologiaforum, Kansanlähetysoopisto, Ryttylä

Suomen teologisen instituutin sääntömääräinen

KEVÄTKOKOUS

pidetään keskiviikkona 8.5.2019

klo 16 STI:ssä

Käsiteltävänä ovat sääntömääräiset asiat, mm. vuoden 2018 toimintakertomus ja tilinpäätös, sekä näiden lisäksi kaksi muutosehdotusta STI:n uudistettuihin sääntöihin.

Päätösvalta on jäsenjärjestöjen edustajilla, mutta myös kaikki tukijäsenet ovat tervetulleita.

STI-TUTKINTO

STI:ssä voi nyt suorittaa 20 opintopisteen tutkinnon.

Tutkinnon voivat suorittaa teologian opiskelijat tai valmistuneet teologit.

Kysy lisää Jari Rankiselta (jari.rankinen@sti.fi) tai Timo Eskolalta (timo.eskola@sti.fi)

Miksi et jo usko?

“Ja vaikka hän teki monta ihmettä heidän nähtensä, eivät he kuitenkaan uskoneet häneen.” (Joh 12:37)

Tässä esitetään arvio Jeesuksen toiminnan tuloksista. Voidaan puhua hänen täydellisestä epäonnistumisestaan. Lopulta ei kukaan uskonut häneen paitsi ne harvat, jotka sitten pettivät hänet kiirastorstein iltana. Johanneksen on vaikeaa selittää tapahtunutta muutoin kuin viittaamalla Jesajan kirjaan: ”Herra, kuka uskoi meidän saarnamme? Ja kenelle on Herran käsivarsi ilmoitettu?” ‘Saarna’ tarkoittaa tunnustekojen yhteydessä annettua opetusta; ‘Herran käsivarsi’ merkitsee varsinaisia tunnustekoja. Epäonnistuminen oli sittenkin ennalta suunniteltu! Vasta pitkäperjantain jälkeen seurasi evankeliumin menestys.

Myös Jeesukselle itselleen elämäntyön tuhoutuminen oli tuskaisaa. Johanneksen evankeliumin seuraavassa jaksossa esitetään yhteenveto hänen julistuksestaan. Se alkaa paljon puhuvalla tavalla: “Jeesus huusi” (j 44). Hän huutaa kaikille, joilla kukaties on korvat kuulla. Samalla huutoon sekoittuu hänen oma ahdistuksensa. Getsemanen yö jo häämöttää. Pian Herramme joutuu veriseen saunaansa yksin.

Juutalaisten nurjalle asenteelle ei löytynyt selitystä. Heidän epäuskonsa pysyi huolimatta kaikista tunnusteoista. Käsitteenä ”tunnusteot” tarkoittavat enemmän kuin ”pelkkiä ihmeitä”: niiden tarkoituksena on synnyttää uskoa. Usein Johannes todistaa, että usko syntyi tunnustekojen vaikutuksesta.

Mutta nyt sanotaan, että juutalaiset eivät lainkaan uskoneet. Kreikan verbimuoto (imperfekti) paljastaa epäuskon pysyvyyden ilmaisemalla menneisyydessä tapahtunutta jatkuvaa toimintaa. Epäuskosta ei tullut loppua, ei sitten millään.

Samassa yhteydessä Johannes vielä varoittaa ihmiskunniasta. Monet kyllä uskoivat, mutta eivät tunnustaneet sitä, sillä ”he rakastivat ihmiskunniata enemmän kuin Jumalan kunniaa” (Joh. 12:43). Heidän pelkonsa liittyi synagogasta erottamiseen. Oma pelkomme liittyy kenties kirkollisen valtaeliitin, herätysliikkeemme tai kaveripiiriimme arvoihin, ehkä yliopistomaailman hyväksyntään. Lapsuuteni virsi kysyy: “Rohkenetko, minkä maksoi, aina Herraas tunnustaa? Vaikka maailma sua pilkkaa, vastustaa ja vainoaa? Jos et ees sä tohdi alkaa, minkälainen loppus on!” On monenlaista uskoa, sellaistakin uskoa, joka ei täytä ”taivaallisia laatuvaatimuksia”.

Jeesus rohkaisee meitä parannukseen pelkuruudestamme. Se, mikä nousee kanteeksi, annetaan anteeksi. Hänen armostaan. Lapsuuteni virsi jatkaa: “Itseäs siis tutki, ootko puolellaan vai vastahan. Jos on mieles Herraa vastaan, ristin luo käy Golgatan! Pyydä uutta puhdistusta luona armolähtehen. Pyydä voimaa, rohkeutta Herran tunnustuksehen. Risti ensin, sitten kruunu, rauha jälkeen taistelun.”

TEKSTI: TIMO LAATO,
TEOLOGIAN TOHTORI, LÄNSI-SUOMEN
RUKOILEVAISTEN TYÖNTEKIJÄ

Sirpaleinen palapeli ja kokonaisnäkemys

Saavuin viime syksynä Kankaanpäästä tänne isolle kirkolle opiskelemaan teologiaa. Olin kuullut varsin paljon kritiikkiä tiedekunnan opetusta kohtaan seurakuntapiireissä ennen kuin aloitin ja lähdin siksi melko kriittisellä asenteella opintoihin. Sain kuitenkin ilokseni nopeasti huomata, että vaikka en ollut läheskään kaikesta samaa mieltä luennoitsijoiden kanssa, oli joka kurssilla paljon hyödyllistäkin tietoa, joka on esimerkiksi auttanut syventymään itselleni vieraampiin kristinuskon perinteisiin, kuten ortodoksisuuteen.

Toki välillä opiskelujen aikana luennoilla tulee vastaan väitteitä, jotka ajavat hankalamman pohdiskelun äärelle esimerkiksi Raamatun luotettavuuteen liittyen. Monet haastavat väitteet myös esitetään peruskurssien luennoilla varsin pikaisesti ja itsestään selvinä. Toisinaan tuntuu, että toisen näkökulman jäljittämiseen pitää tehdä kaksinkertainen määrä työtä yliopiston ulkopuolella. Tämän vuoksi olen käynyt läpi monia teologisia väantöjä jo näin ensimmäisenä vuonna. Tässä äärettömän tärkeänä tukena ovat olleet oman ja ylempien vuosikurssien muut teologit, joiden kanssa käyty keskustelut ovat monesti osoittautuneet luentojakin hyödyllisemmiksi.

Opiskelen teologiaa, koska minulla on palo siihen ja jotta pääsisin tekemään työtä evankeliumin eteenpäin

viemiseksi seurakunnassa tai järjestössä. Näen, että tässä kutsumuksessa olisi kaikkein tärkeintä saada kokonaisnäkemys kristinuskon teologiasta ja Raamatun tulkinnasta, joista voi sitten opettaessa ammentaa muille ja vastata kysymyksiin. Yliopiston luentojen suurin heikkous on mielestäni ollut tällaisen teologian punaisen langan puute.

Tämän kokonaiskuvan etsimisessä minulle on tullut STI erittäin tärkeäksi. Vaikka minut näkeekin paikan päällä useammin kahvihuoneessa kuin luennolla, olen kuunnellut kymmenittäin verkkoon videoituja luentoja. Niissä on ollut sirpaleisen palapelin sijaan vahva teologinen näky koko Raamatussa, minkä avulla olen päässyt teologina eteenpäin.

EETU LEHTINEN, TEOL.YO.

KUVA: JARI RANKINEN

Osoite

Kaisaniemenkatu 13 A 4. kerros
00100 Helsinki

Sähköposti ja puhelin

sti@sti.fi, etunimi.sukunimi@sti.fi
09 668 9550

Kotisivu

www.sti.fi

Pankkitilit

Danske Bank:
FI74 8000 1100 5642 45, BIC: DABAFIHH

Nordea:

FI66 1555 3000 1169 14, BIC: NDEAFIHH

Työntekijät

päsihteeri Jari Rankinen
tutkija Timo Eskola
sihteeri Kirsi Kuru

Aukiolo: lukukausien aikana klo 9–19.

Teologinen tutkimus- ja koulutuskeskus.
Luentotoimintaa, kirjasto ja lukusali sekä seurakuntavierailuja

Julkaisee IUSTITIA-nimistä teologista aikakauskirjaa. Tiedotuslehti KULMAKIVI lähetetään tukijäsenille kuusi kertaa vuodessa.

Hallituksen puheenjohtaja

SLEY:n toiminnanjohtaja Tom Säilä

Jäsenjärjestöt

Laestadianernas Fridsföreningars Förbund
Lähetisyhdistys Kylväjä
Lähetisyhdistys Rauhan Sana
Länsi-Suomen Rukoilevaisten Yhdistys
Suomen Ev.lut. Opiskelija- ja Koululaislähetys
Medialähetys Sanansaattajat
Suomen Ev.lut. Kansanlähetys
Suomen Luterilainen Evankeliumiyhdistys
Suomen Raamattuopisto
Svenska Lutherska Evangeliföreningen i Finland

Talous vapaaehtoisen kannatuksen varassa.

Vuositukijäsenmaksu 40 euroa (opiskelijat 10 euroa, yhteisöt 100 euroa). Ottaa vastaan kirjalahjoituksia, avustuksia ja testamentteja.

Rahankeräyslupa RA/2018/904

Poliisihallituksen arpajaishallinto on myöntänyt STI:lle 9.10.2018 luvan koko Suomen alueella Ahvenanmaata lukuun ottamatta 1.1.2019–31.12.2020 järjestettävälle rahankeräykselle. Varat käytetään teologiseen ja pastoraaliseen koulutukseen, julistus- ja julkaisutoimintaan, kirjastopalvelujen ylläpitämiseen sekä palkka- ja hallintokuluihin siltä osin kuin kulut palvelevat varsinaista yleishyödyllistä käyttötarkoitusta.

Taitto Kirsi Kuru

Painopaikka Kirjapaino Hermes Oy
ISSN-L 2243-0733, ISSN 2243-0733 (painettu)
ISSN 2243-0741 (verkkojulkaisu)

SUOMEN TEOLOGINEN
INSTITUUTTI
KAISANIEMENKATU 13 A
00100 HELSINKI

ETUKANSI: RISTI JA KIVI
KUVAAJA: SARI SAVELA

TAKAKANSI: KEVÄÄN ENSIMMÄISET
KUVAAJA: MINNA RANKINEN

RUOHO KUIVUU, KUKKA LAKASTUU, MUTTA MEIDÄN JUMALAMME SANA PYSYY IÄTI. (JES 40:8)